

Original Article

Relationship between Academic Motivation and Students' Attitude towards Future Job in the Students of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences (Iran)

Tahere Sharifi¹, Somayeh Ebrahim Bay², Fereshteh Najafi Hodk³, Amin Mohammadi^{4*}

¹Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

²Student Research Committee, Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran.

³Department of Epidemiology, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

⁴Department of Management Sciences and Health Economics, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

***Corresponding Author:**
Amin Mohammadi;
Department of Management Sciences and Health Economics, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Email:
amin.mohammadi.student@gmail.com

Received: 7 Oct, 2019
Accepted: 17 Mar, 2020

Abstract

Background and Objectives: Students' interest and academic motivation is one of the most important challenges of the universities, which is highly effective in the outputs of the education systems. Different factors affect this motivation and future job is one of them. In this regard, the purpose of the current study was to determine the relationship between the academic motivation and students' attitude towards future job in the students of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences in 2018.

Methods: This cross-sectional analytical study was conducted on 291 students, who were selected using stratified random sampling and entered into the study. Data were collected using valid and reliable attitude toward Future Job questionnaire as well as Harters' Academic Motivation standard questionnaire. Data analysis was performed using SPSS version 22.

Results: Our study indicated that mean score of the attitude toward the future job score in 59.1 percent of the students was moderate and lower and the mean score of the academic motivation in 43 percent of them was moderate and higher. Moreover, according to the regression analysis results, attitude towards future job (29%) and academic grade (13%), were predictors of the students' academic motivation.

Conclusion: Considering significant relationship between the academic motivation and student's attitude towards future job and unfavorable level of academic motivation, necessary measures should be taken to reduce concerns about future Job in the students and consequently to increase their academic motivation.

Keywords: Educational; Students; Attitude.

DOI: 10.29252/qums.14.1.74

ارتباط انگیزه تحصیلی با نگرش نسبت به آینده شغلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

طاهره شریفی^۱ , سمیه ابراهیم بای^۲ , فرشته نجفی هدک^۳ , امین محمدی^{۴*}

چکیده

زمینه و هدف: علاقه و انگیزه تحصیلی دانشجویان از مهم‌ترین چالش‌های دانشگاه‌ها محسوب می‌شود که بر برون‌داد سیستم‌های آموزشی بسیار اثرگذار است. عوامل مختلفی می‌توانند این انگیزه و علاقه را تحت تأثیر قرار دهند که آینده شغلی یکی از این عوامل می‌باشد. در این ارتباط، مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط بین انگیزه تحصیلی با نگرش نسبت به آینده شغلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه در سال ۱۳۹۷ انجام شد.

روش بررسی: در مطالعه توصیفی-تحلیلی و مقطعی حاضر، ۲۹۱ نفر از دانشجویان به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده و وارد مطالعه گردیدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه روا و پایای نگرش نسبت به آینده شغلی و نیز پرسشنامه استاندارد انگیزه تحصیلی هارتر (Harter) جمع‌آوری شدند و با استفاده از نرم‌افزار SPSS 22 تجزیه و تحلیل گردیدند.

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که ۵۹/۱ درصد از دانشجویان میانگین نمره نگرش نسبت به آینده شغلی متوسط و کمتر از متوسط و ۴۳ درصد از آن‌ها میانگین نمره انگیزه تحصیلی متوسط و بالاتر از متوسط را کسب نمودند. براساس نتایج رگرسیون، نگرش نسبت به آینده شغلی (۲۹ درصد) و مقطع تحصیلی (۱۳ درصد) دو متغیری بودند که انگیزه تحصیلی دانشجویان را پیش‌بینی می‌نمودند.

نتیجه‌گیری: با توجه به ارتباط معنادار انگیزه تحصیلی با آینده شغلی و سطح نامطلوب انگیزه تحصیلی لازم است در جهت کاهش نگرانی‌های موجود نسبت به آینده شغلی در دانشجویان و در نتیجه افزایش انگیزه تحصیلی آن‌ها اقدامات لازم انجام شود.

کلیدواژه‌ها: تحصیل؛ دانشجویان؛ نگرش.

^۱دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

^۲کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران.

^۳گروه اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

^۴گروه مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران.

*نویسنده مسئول مکاتبات:

امین محمدی؛ گروه مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

آدرس پست الکترونیکی:
amin.mohammadi.student@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۷/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۲۷

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Sharifi T, Ebrahim Bay S, Najafi Hodk F, Mohammadi A. Relationship between Academic Motivation and Students' Attitude towards Future Job in the Students of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences (Iran). Qom Univ Med Sci J 2020;14(1):74-84. [Full Text in Persian]

مقدمه

تربیت نیروی انسانی لازم برای رشد و توسعه جوامع از جمله مهم ترین اهداف نظام های آموزشی به شمار می رود. دانشگاه ها به عنوان مهم ترین مکان پرورش نیروی انسانی متخصص و کارآمد نقش بسیار مهمی را در این زمینه ایفا می کنند (۱). منشأ تحول و توسعه جامعه در عرصه های مختلف، دانشگاه بوده و دانشجویان به عنوان مهره های اصلی دانشگاه، در آینده ارکان مختلف جامعه و سازمان ها را مدیریت می کنند (۲). در این میان، یکی از عوامل مهم و تعیین کننده موفقیت نظام آموزشی، انگیزه تحصیلی دانشجویان می باشد (۳، ۴). انگیزه یکی از عوامل اساسی در آموزش و یادگیری است که می تواند از جهات مختلف بر عملکرد دانشجویان در محیط های آموزشی و پژوهشی اثرگذار باشد (۵). انگیزه مجموعه ای از نیروها است که باعث می شود فرد به روش های خاص عمل کند و اشاره به تلاش افراد برای ارضای نیازها، خواسته ها یا اهداف دارد (۶). انگیزه با شاخص های مختلفی سنجیده شده و می توان آن را به عنوان یکی از ابعاد رفتاری و شناختی دانشجویان مورد بررسی قرار داد (۵). براساس نظر محققان، انگیزه تحصیلی دارای اثر مستقیم بر موفقیت تحصیلی بوده و سایر عوامل اثرگذار بر موفقیت تحصیلی، اثرات خود را از طریق انگیزه تحصیلی اعمال می کنند (۵، ۶). انگیزه تحصیلی به عنوان یکی از مهم ترین چالش های سیستم آموزشی به ویژه در دانشگاه ها محسوب می شود که بر برون داد سیستم های آموزشی بسیار اثرگذار بوده و یکی از حساس ترین محورهای فعالیت برنامه ریزان آموزشی، میزان موفقیت فراگیران به ویژه دانشجویان در مقاطع بالاتر می باشد. عوامل مختلفی می توانند این انگیزه و علاقه را تحت تأثیر قرار دهند که آینده شغلی یکی از این عوامل می باشد (۷). مطالعات نشان داده اند که بین انگیزه و نیاز به موفقیت با عملکرد مؤثر در کار (تحصیل و شغل) رابطه وجود دارد (۶). عدم آگاهی و علاقه به رشته تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی موجب به وجود آمدن عدم تطابق بین شغل افراد در آینده با نیازها و خواسته های آن ها می شود و عواقب نامطلوب ناشی از این مسأله در بلند مدت متوجه نظام آموزشی و همچنین نظام سلامت می گردد (۸). عدم امنیت آینده شغلی دانشجویان رشته های علوم پزشکی که در آن ها به کارگیری نیروهای

متخصص از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و هزینه های زیادی به منظور آموزش این دانشجویان صرف می شود، می تواند منجر به هدر رفتن سرمایه های بسیاری از نظر مادی و معنوی در کشور گردد (۹). دانشجویان همواره به دنبال آن هستند تا شغلی را در اجتماع انتخاب کنند که علاوه بر تأمین نیازهای مادی، از نظر روحی و روانی نیز آن ها را ارضا نماید. آگاهی، شناخت و علاقه به رشته تحصیلی و آینده شغلی، حس مسئولیت پذیری افراد را افزایش داده و منجر به افزایش کارایی افراد در ارائه خدمات سلامت می گردد (۹).

در مطالعات مختلف به بررسی موضوع انگیزه تحصیلی و ارتباط ابعاد آن با سایر متغیرهای مهم در زمینه تحصیل دانشجویان دانش آموزان از جمله عملکرد تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، مهارت انتخاب شغل و غیره پرداخته شده است (۱۰-۱۲). در یکی از این مطالعات نشان داده شده است که بین آموزش مهارت های انتخاب شغل با انگیزه تحصیلی و بی انگیزگی تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد (۱۳). یافته های پژوهش دیگری حاکی از آن بودند که بین انگیزش بیرونی دانشجویان و سن، وضعیت تأهل و رشته تحصیلی ارتباط معناداری وجود ندارد؛ اما رابطه بین انگیزش بیرونی با رشته بهداشت عمومی و وضعیت تأهل معنادار می باشد (۱۴). با توجه به اینکه شناخت انگیزه تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن از جمله نگرش نسبت به آینده شغلی می تواند نقش به سزایی در برنامه ریزی ها و تصمیم گیری های متولیان آموزش داشته باشند و نیز با توجه به خلأ مطالعاتی موجود در این زمینه (نگرش نسبت به آینده شغلی) بر آن شدیم تا پژوهشی را با هدف تعیین ارتباط بین انگیزه تحصیلی با نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه در سال ۱۳۹۷ انجام دهیم.

روش بررسی

پژوهش توصیفی-تحلیلی و مقطعی حاضر در سال ۱۳۹۷ در دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه انجام شد. نمونه گیری به روش تصادفی طبقه ای انجام شد. ابتدا هر رشته تحصیلی به عنوان یک طبقه خاص در نظر گرفته شد و سپس از هر طبقه به صورت تصادفی نمونه ها انتخاب شدند.

پایایی آن نیز پس از تکمیل ۱۰ پرسشنامه توسط پژوهشگر در نرم افزار SPSS و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. پایایی انگیزش درونی این ابزار معادل ۰/۷۷، انگیزش بیرونی آن برابر با ۰/۷۱ و پایایی کل پرسشنامه معادل ۰/۷۰ به دست آمد؛ بنابراین می‌توان گفت که این ابزار از پایایی مناسبی برخوردار است.

پیش از تکمیل پرسشنامه توسط شرکت کنندگان، هدف پژوهش به طور کامل برای آن‌ها توضیح داده شد و در صورت موافقت جهت مشارکت در مطالعه، رضایتنامه کتبی از افراد دریافت گردید. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS 22 استفاده شد.

در این مطالعه برای توصیف داده‌های کمی از شاخص‌های میانگین، میانه و انحراف معیار و برای متغیرهای کیفی از درصد و تعداد استفاده گردید. برای بررسی فرض نرمال بودن داده‌ها نیز از آزمون Kolmogorov-Smirnov بهره گرفته شد. در این آزمون اگر سطح معناداری آماره به دست آمده بزرگتر از ۰/۰۵ ($P > 0.05$) باشد، بدین معنا است که داده‌ها به صورت نرمال توزیع شده‌اند. در پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط بین ابعاد انگیزش تحصیلی و نگرش نسبت به آینده شغلی از آزمون همبستگی Pearson و Spearman (با توجه به نرمال بودن یا نبودن داده‌ها) استفاده شد که منفی بودن این ضریب نشان‌دهنده ارتباط معکوس بین دو متغیر بود و ضریب مثبت نشان از ارتباط مستقیم بین دو متغیر داشت.

برای بررسی ارتباط بین مؤلفه‌های انگیزش درونی، انگیزش بیرونی، روحیه آینده‌نگری و تصویرسازی شغلی دانشجویان از آزمون کروسکال والیس استفاده گردید. همچنین برای بررسی ارتباط بین جنسیت و مؤلفه‌های انگیزش تحصیلی و نگرش نسبت به آینده شغلی از آزمون Mann-Whitney U بهره گرفته شد. برای پیش‌بینی انگیزه تحصیلی از طریق آینده شغلی و اطلاعات دموگرافیک نیز رگرسیون چند متغیره مورد استفاده قرار گرفت. در تمامی آنالیزها سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. شایان ذکر است که مطالعه حاضر مورد تأیید کمیته اخلاق بوده و کد اخلاق (IR.THUMS.REC.1396.58) دریافت نموده است.

برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران ($n = \frac{Nz^2p(1-p)}{Nd^2+z^2p(1+p)}$) استفاده گردید. در این فرمول N نشان‌دهنده حجم جامعه، n نشان‌دهنده حجم نمونه، Z نشان‌دهنده سطح اطمینان ۹۵ درصد برابر با ۱/۹۶، p نشان‌دهنده احتمال موفقیت در انجام نمونه‌گیری معادل ۰/۵ و d نشان‌دهنده مقدار اشتباه مجاز (مقدار خطا) برابر با ۰/۰۵ می‌باشد. شایان ذکر است که تعداد دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه ۸۰۰ نفر بود که از بین آن‌ها ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و در نهایت ۲۹۱ دانشجو در مطالعه شرکت کردند. اشتغال به تحصیل در ترم دوم و بالاتر به عنوان معیار ورود به مطالعه در نظر گرفته شد. فارغ التحصیلی و عدم همکاری شرکت کنندگان در پژوهش در راستای تکمیل پرسشنامه‌ها نیز به عنوان معیار خروج از مطالعه لحاظ گردید.

یکی از ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه استاندارد نگرش دانشجویان از آینده شغلی بود. این ابزار دارای دو بعد تصویرسازی از شغل آتی و روحیه آینده‌نگری می‌باشد (۱۶، ۱۵). پاسخ‌های داده شده به این پرسشنامه بر مبنای یک مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از "کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵" نمره‌دهی می‌شود؛ بدین ترتیب که نمره بالاتر نشان‌دهنده نگرش مثبت‌تر نسبت به آینده شغلی است. در آزمون سنجش پایایی این پرسشنامه، پایایی بعد تصویرسازی برابر با ۰/۷۵، روحیه آینده نگری معادل ۰/۷۲ و پایایی کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۱ به دست آمد و روایی آن با استفاده از نظرات اساتید خبره در سطح "خوب" ارزیابی شد و تأیید گردید که این امر نشان‌دهنده روایی و پایایی مناسب پرسشنامه می‌باشد.

به منظور بررسی انگیزش تحصیلی از مقیاس Harter و همکاران استفاده شد (۱۷). این مقیاس براساس نظریه خودتنظیمی طراحی شده و دو بعد اصلی "انگیزش" یعنی انگیزش درونی و انگیزش بیرونی را مورد بررسی قرار می‌دهد. پاسخ‌های داده شده به این پرسشنامه روی یک مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از "هیچ‌وقت=۱ تا تقریباً همیشه=۵" قرار گرفت و اعداد ۱ تا ۵ به هریک از مقیاس‌ها اختصاص داده شدند. روایی این پرسشنامه در مطالعات اخیر به تأیید رسیده است (۱۸) که با توجه به استاندارد بودن پرسشنامه، بررسی مجدد روایی ضرورت نیافت.

یافته‌ها

در این مطالعه ۲۹۱ دانشجو شرکت داشتند که ۷۷ نفر (۲۶/۵ درصد) از آن‌ها پسر و مابقی (۷۳/۵ درصد) دختر بودند. ۲۵۱ دانشجو در مقطع کارشناسی (۸۶/۳ درصد) و ۴۰ دانشجو (۱۳/۷ درصد) در مقطع کاردانی تحصیل می‌کردند. تعداد شرکت کنندگان در رشته‌های مختلف عبارت بود از: هوشبری ۲۶ نفر (۸/۹ درصد)، فناوری اطلاعات ۲۹ نفر (۱۰ درصد)، بهداشت عمومی ۵۸ نفر (۱۹/۹ درصد)، مامایی ۴۶ نفر (۱۵/۸ درصد)، بهداشت دهان و دندان ۱۹ نفر (۶/۵ درصد)، اتاق عمل ۳۳ نفر (۱۱/۳ درصد)، فوریت پزشکی ۲۱ نفر (۷/۲ درصد)، پرستاری ۳۸ نفر (۱۳/۱ درصد) و علوم آزمایشگاهی ۲۱ نفر (۷/۲ درصد).

میانگین و انحراف معیار نمرات انگیزه تحصیلی دانشجویان شرکت‌کننده (نمره کل) $104/49 \pm 9/8$ بود و ۴۳/۶ درصد از دانشجویان از نظر انگیزه تحصیلی نمره بالاتر از میانگین داشتند. در خرده‌مقیاس انگیزه درونی نیز میانگین نمرات دانشجویان معادل $58/40 \pm 9/11$ بود و تنها ۴۷/۸ درصد از دانشجویان دارای نمرات بالاتر از میانگین بودند. همچنین میانگین نمره دانشجویان در خرده‌مقیاس انگیزش بیرونی برابر با $45/23 \pm 8/19$ به دست آمد و فقط ۴۳/۷ درصد از دانشجویان نمره بالاتر از میانگین را کسب نمودند.

میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان شرکت‌کننده در مقیاس نگرش نسبت به آینده شغلی (نمره کل) $63/30 \pm 7/10$ بود و ۴۰/۹ درصد از دانشجویان از نظر نگرش نسبت به آینده شغلی، نمره بالاتر از میانگین را کسب نمودند. در خرده‌مقیاس تصویرسازی نیز میانگین نمره دانشجویان $7/3 \pm 1/53$ بود و ۷۷/۷ درصد از دانشجویان امتیاز بالاتر از میانگین را به دست آوردند. همچنین در خرده‌مقیاس روحیه آینده‌نگری، میانگین نمره دانشجویان $8 \pm 1/52$ بود و تنها ۴۵/۷ درصد از دانشجویان دارای نمره بالاتر از میانگین بودند.

به منظور بررسی همبستگی بین مؤلفه‌های پرسشنامه انگیزه تحصیلی و پرسشنامه نگرش نسبت به آینده شغلی از ضریب همبستگی Pearson استفاده شد که نتایج آن در جدول ۱ آمده است. طبق این جدول بین نگرش نسبت به آینده شغلی با انگیزه تحصیلی و انگیزه درونی و بین انگیزه تحصیلی با تصویرسازی ذهنی و روحیه آینده‌نگری همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد؛ بدین معنا که هرچه نمره نگرش نسبت به آینده (روحیه آینده نگری، تصویرسازی ذهنی و نگرش کلی به آینده شغلی) بیشتر و مثبت‌تر باشد، دانشجو انگیزه تحصیلی و انگیزه درونی بالاتری در رشته تحصیلی خود خواهد داشت.

جدول شماره ۱: ضرایب همبستگی Pearson بین مؤلفه‌های انگیزه تحصیلی و نگرش نسبت به آینده شغلی

متغیر	r	سطح معناداری
آینده شغلی	انگیزه تحصیلی	۰/۳۲
	انگیزه درونی	۰/۳۷
	انگیزه بیرونی	-۰/۰۴۵
انگیزه تحصیلی	تصویرسازی ذهنی	۰/۲۹
	روحیه آینده‌نگری	۰/۲۳

در این مطالعه بین روحیه آینده‌نگری پسران و دختران تفاوت آماری معناداری وجود داشت و در پسران بیشتر از دختران بود. همچنین میانگین نمره تصویرسازی شغلی در دختران به طور معناداری بیشتر از پسران بود.

داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهند که بین میانگین نمره انگیزش درونی دانشجویان پسر و دختر تفاوت معناداری وجود دارد؛ به طوری که دانشجویان دختر انگیزش تحصیلی درونی بیشتری نسبت به دانشجویان پسر داشتند.

جدول شماره ۲: نتایج آزمون Mann-Whitney U مربوط به جنسیت و مؤلفه‌های انگیزش تحصیلی و نگرش به آینده شغلی

مؤلفه‌ها	پسر		دختر		مقدار U	Sig
	تعداد	میانگین	تعداد	میانگین		
انگیزه درونی	۷۷	۱۱۶/۵۷	۲۱۴	۱۵۶/۵۹	۵۹۷۳	۰/۰۰۰۱
انگیزه بیرونی	۷۷	۱۵۶/۰۹	۲۱۴	۱۴۲/۳۷	۷۴۶۳	۰/۲۱
روحیه آینده‌نگری	۷۷	۱۱۹/۱۶	۲۱۴	۱۵۵/۶۶	۶۱۷۲	۰/۰۰۱
تصویرسازی شغلی	۷۷	۱۱۱/۵۱	۲۱۴	۱۵۸/۴۸	۵۵۸۳/۵	۰/۰۰۰۱

در جدول ۳ نتایج آزمون کروسکال والیس برای انگیزش درونی، این مؤلفه‌ها در گروه‌های مختلف رشته‌های تحصیلی متفاوت انگیزش بیرونی، روحیه آینده‌نگری و تصویرسازی شغلی است و سطح معناداری برای تمامی مؤلفه‌ها کمتر از ۰/۰۵ دانشجویان نشان داده شده است. می‌باشد.

جدول شماره ۳: نتایج آزمون کروسکال والیس، انگیزش تحصیلی و نگرش نسبت به آینده شغلی بر حسب رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	انگیزش درونی		انگیزش بیرونی	روحیه آینده‌نگری	تصویرسازی شغلی آتی
	تعداد	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین
هوشبری	۲۶	۱۲۴/۶۴	۱۷۲/۷۳	۱۳۲/۰۲	۱۰۲/۰۰
فناوری اطلاعات	۲۹	۱۲۳/۱۷	۱۹۵/۶۰	۱۷۵/۸۳	۱۵۵/۲۲
بهداشت عمومی	۵۸	۱۶۵/۷۴	۱۳۳/۲۸	۱۱۳/۹۸	۱۸۶/۹۸
مامایی	۴۶	۱۷۹/۳۷	۱۱۷/۲۲	۱۸۷/۵۵	۱۴۷/۱۵
بهداشت دهان و دندان	۱۹	۱۰۲/۶۳	۱۷۰/۲۹	۱۸۸/۱۶	۱۵۵/۴۷
اتاق عمل	۳۳	۱۲۰/۷۳	۱۴۴/۲۹	۱۳۸/۱۵	۹۰/۹۲
فوریت	۲۱	۱۰۳/۰۰	۱۳۲/۷۶	۱۰۷/۰۰	۹۲/۱۲
پرستاری	۳۸	۱۶۷/۱۴	۱۳۹/۴۵	۱۳۸/۳۳	۱۸۵/۵۳
علوم آزمایشگاهی	۲۱	۱۶۰/۰۰	۱۴۸/۴۰	۱۴۶/۶۰	۱۳۲/۳۶
مقدار آماره کای اسکوتر					
		۳۰/۸۰	۲۱/۸۶	۳۵/۵۴	۵۵/۳۵
سطح معناداری					
		۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱

نتایج رگرسیون در جدول ۴ نشان داده شده است. همان گونه که از مقادیر سطح معناداری هریک از متغیرها دریافت می‌شود، دو زیرمقیاس مقطع تحصیلی و نگرش شغلی به صورت معناداری انگیزه تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند. در تفسیر این یافته‌ها می‌توان گفت که با افزایش یک انحراف استاندارد در نمره مقطع تحصیلی، نمره انگیزه تحصیلی ۰/۱۳ افزایش پیدا خواهد کرد. همچنین با افزایش یک انحراف استاندارد در نمره نگرش شغلی، نمره انگیزه تحصیلی به میزان ۰/۲۹ انحراف استاندارد افزایش خواهد یافت.

جدول شماره ۴: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری، پیش‌بینی انگیزه تحصیلی از طریق آینده شغلی و اطلاعات دموگرافیک

متغیرهای پیش‌بین	B	SE	Beta	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	۶۶/۴۵	۱۰/۵۳	۰/۱۱	۶/۳۰	۰/۰۰۰۱
مقطع تحصیلی	۳/۸۱	۱/۶۴	۰/۱۳	۲/۳۱	۰/۰۲۱
نگرش شغلی	۰/۴۰	۰/۰۷۹	۰/۲۹	۵/۱۵	۰/۰۰۰۱

بحث

در پژوهش حاضر میانگین نمره نگرش نسبت به آینده شغلی ۵۹/۱ درصد از دانشجویان متوسط و کمتر از متوسط به دست آمد. در مطالعه صادقی نژاد و مظلوم (۱۶)، قادری و همکاران (۱) و مرزبان (۱۹) این متغیر کمی کمتر از میانگین (متوسط و منفی) گزارش شد که این مهم با نتایج مطالعه حاضر همسو می‌باشد. این در حالی است که این میزان در مطالعه خمرنیا و همکاران (۲۰)، مرادی و همکاران (۲۱) و علیزاده و همکاران (۹) بالاتر از میانگین به دست آمد و اکثر دانشجویان دیدگاه مثبتی نسبت به آینده شغلی خود داشتند. با توجه به مقایسه زمان انجام مطالعات مذکور شاید بتوان نتیجه گرفت که طی سال‌های اخیر، نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی خود منفی‌تر شده است که این موضوع می‌تواند اثرات زیان‌بار بسیاری را به همراه داشته باشد؛ به عنوان مثال Ribeiro و همکاران آینده شغلی ضعیف را دلیلی برای مهاجرت دانشجویان نخبه به خارج از کشور دانسته‌اند؛ بنابراین ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب، امنیت شغلی، آموزش مهارت‌های کارآفرینی توسط اساتید تخصصی هر رشته تحصیلی و ایجاد سیستم مشاوره شغلی در دانشگاه‌ها می‌تواند نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی خود را مثبت‌تر نمایند (۲۲).

در مطالعه مذکور میانگین نمره انگیزه تحصیلی ۴۳ درصد از دانشجویان متوسط و بالاتر از متوسط به دست آمد؛ در صورتی که این میزان برای دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۹۴، ۶۰/۶ درصد متوسط و بالاتر از متوسط گزارش گردید. براساس نتایج برخی از مطالعات از جمله Türel و Toraman (۲۳)، Komleh و همکاران (۲۴)، Kandemir و همکاران (۲۵) و گنجی و همکاران (۲۶) یکی از عواملی که می‌تواند منجر به کاهش انگیزه تحصیلی شود، استفاده زیاد از اینترنت به صورت اعتیادآور ذکر شده است. با توجه به اینکه طی سال‌های اخیر دسترسی و استفاده از اینترنت به طور چشمگیری افزایش یافته است، شاید بتوان آن را در کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان نسبت به مطالعات سال‌های قبل دخیل دانست. البته نوع استفاده از اینترنت نیز در افزایش یا کاهش انگیزه تحصیلی مؤثر است. در این راستا، در مطالعه Torres که در سال ۲۰۱۶ در ارتباط با دانشجویان پنج دانشگاه در اکوادور انجام شد،

گزارش گردید افرادی که از اینترنت جهت تعاملات علمی با اساتید و همسالان خود استفاده می‌کنند، بیشترین موفقیت تحصیلی را دارند و افرادی که بیشتر دنبال دانلود موارد صوتی و تصویری هستند، دارای کمترین موفقیت تحصیلی می‌باشند. در این مطالعه نشان داده شد که تدوین برنامه‌های آموزشی کارآمد و انگیزاننده می‌تواند به داشتن دانشجویانی با انگیزه و موفق کمک نماید (۲۷).

یافته‌های پژوهش حاضر نشان دادند که نگرش نسبت به آینده شغلی در دانشجویان پیش‌بینی‌کننده ۲۹ درصد از انگیزه تحصیلی آن‌ها می‌باشد. در مطالعه اکبری، تصویرسازی ذهنی (به عنوان یکی از ابعاد آینده شغلی) پیش‌بینی‌کننده انگیزه تحصیلی بود (۱۵). بر مبنای مطالعات صورت گرفته، تصویرسازی ذهنی مثبت از آینده شغلی موجب می‌شود فرد با تصور موفقیت در آینده، تلاش را افزایش داده و انگیزه بیشتری داشته باشد که این امر بر حافظه و یادگیری نیز مؤثر خواهد بود.

نتایج بررسی ارتباط مؤلفه‌های تحت مطالعه با جنسیت نشان دادند که از میان ابعاد انگیزه تحصیلی، تنها مؤلفه انگیزه درونی در بین دختران به طور معناداری بیشتر از پسران است. در پژوهش جولهر و همکاران (۱۳۹۷) نیز نتایج مشابهی مشاهده شد (۲۸). این در حالی است که چنین ارتباطی در مطالعه قادری و همکاران (۱)، عجم و همکاران (۲۹)، علیزاده و همکاران (۹) و مبارک‌آبادی و همکاران (۳۰) به دست نیامد. به نظر می‌رسد در سال‌های اخیر به دلیل افزایش نرخ بیکاری افراد تحصیل‌کرده (۳۱)، انگیزه تحصیلی پسران که کار در الویت زندگی آن‌ها قرار دارد، پایین‌تر از دختران باشد. در خصوص انگیزش بیرونی نیز (بر خلاف نتایج مطالعه حاضر) عجم و همکاران در پژوهش خود تفاوت معناداری را بین دانشجویان دختر و پسر گزارش نمودند (۲۹). نتایج مطالعه آراین و همکاران با نتایج پژوهش حاضر همراستا می‌باشند (۳۲). در پژوهش حاضر نشان داده شد که مؤلفه‌های روحیه آینده‌نگری و تصویرسازی شغلی در بین دختران و پسران به شکل معناداری متفاوت است. نتایج مطالعه صادقی‌نژاد و مظلوم با یافته‌های پژوهش حاضر همراستا بوده و در آن نگرش پسران منفی‌تر ارزیابی شده است (۱۶) که علت احتمالی آن را می‌توان در این دانست که برخی از مشاغل علوم پزشکی همچون پرستاری و

بهبودی در فرهنگ ما جزء مشاغل زنانه تلقی می‌شوند. این در حالی است که مرزبان و مرزبان (۱۹)، خمرنیا و همکاران (۲۰)، حسنلو و همکاران (۳۳)، Daalmans و همکاران (۳۴) و عجم و همکاران (۲۹) این اختلاف را معنادار ندانسته‌اند. از آنجایی که آمادگی‌های رفتاری و توانایی‌های فردی علاوه بر طرز تلقی و نظام باورهای اعتقادی فرد، نگرش وی نسبت به آینده شغلی را تعیین می‌نمایند، می‌توان با تقویت محتوای برنامه درسی، وسایل آموزشی و آموزش مهارت‌های شغلی و فردی لازم بر مثبت شدن نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی رشته خویش اثر گذاشت؛ زیرا بخشی از نگرش‌های منفی نسبت به شغل می‌تواند حاصل ضعف برخی از مهارت‌های ضروری در شغل و مهارت‌های اجتماعی دانشجویان باشد.

نتایج مطالعه حاضر در ارتباط با رشته تحصیلی حاکی از آن بودند که انگیزه تحصیلی و ابعاد آن در میان رشته‌های مختلف به طور معناداری متفاوت است. در مطالعه اکبری بورنگ نیز نتیجه مشابهی گزارش شده است (۱۵). علت این امر را شاید بتوان در اختلاف شرایط و جو حاکم بر محیط آموزشی هر رشته و نیز باورها و رفتارهای آموزشی اساتید رشته‌های متفاوت جستجو کرد؛ زیرا این مسائل بر تصویرسازی ذهنی دانشجویان از آینده شغلی خود اثر گذاشته و انگیزه تحصیلی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این مطالعه آینده شغلی و ابعاد آن در دانشجویان علوم پزشکی تربت حیدریه در میان رشته‌های مختلف تحصیلی اختلاف معناداری داشت که از این نظر با نتایج مطالعه حسنلو و همکاران (۳۳) و خمرنیا و همکاران (۲۰) همسو است. علت این مهم می‌تواند اختلاف درآمد رشته، جذابیت کار مرتبط با رشته و موقعیت شغلی هر رشته تحصیلی باشد که بر نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی آن‌ها تأثیر می‌گذارد؛ از این رو جذب دانشجو متناسب با نیاز جامعه، با افزایش شانس اشتغال آن‌ها در آینده می‌تواند به افزایش نگرش مثبت دانشجویان نسبت به آینده شغلی خود منجر گردد.

براساس نتایج، در انگیزش بیرونی (به عنوان یکی از ابعاد انگیزه تحصیلی) دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف، به لحاظ آماری تفاوت معناداری مشاهده شد؛ به طوری که براساس یافته‌های مطالعه حاضر، مقطع تحصیلی دانشجویان می‌تواند ۱۳ درصد از

انگیزه تحصیلی آن‌ها را پیش‌بینی نماید. در این راستا، بخشنده و همکاران (۳۵) و Gottfried و همکاران (۳۶) دریافتند که با افزایش سنوات تحصیل، انگیزه تحصیلی دانشجویان کاهش می‌یابد که علت احتمالی آن را می‌توان افزایش آگاهی دانشجویان نسبت به محیط و مواجهه با انگیزاننده‌های منفی دانست. نتایج حاکی از آن بودند که نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی با مقطع تحصیلی آن‌ها همبستگی مثبت و معناداری دارد. چنین ارتباطی در مطالعه حسنلو و همکاران مشاهده نشد (۳۳). نتایج مطالعه خمرنیا و همکاران با نتایج پژوهش حاضر همراستا می‌باشند (۲۰). علت احتمالی این نتایج را می‌توان در این دانست که در این مطالعات مقطع تحصیلی بالاتر به عنوان یک مزیت رقابتی مطرح بوده است؛ بنابراین بدیهی می‌باشد که دانشجویان مقاطع بالاتر، نگرش مثبت‌تری نسبت به آینده شغلی خود داشته باشند؛ اما نکته قابل توجه این است که آیا دانشجویان مقاطع بالاتر، مهارت و تخصص بیشتری را نسبت به دانشجویان مقاطع پایین‌تر کسب نموده‌اند یا خیر؟ بنابراین توجه به این موضوع در تدوین طرح درس‌های آموزشی رشته‌های مختلف و مهارت محوری در آموزش ضروری به نظر می‌رسد.

از جمله نقاط قوت این مطالعه، کاربردی بودن نتایج آن در تدوین برنامه‌های آموزشی و سیاست‌های دانشگاهی می‌باشد؛ زیرا موضوعات پرداخته شده در این پژوهش یکی از دغدغه‌های مدیران و مسئولان مراکز آموزشی حتی در سطح کلان کشوری بوده و هست. در ارتباط با محدودیت‌های مطالعه نیز می‌توان به این موضوع اشاره نمود که جامعه آماری پژوهش محدود به دانشجویان علوم پزشکی بود؛ بنابراین قابلیت تعمیم به دانشجویان سایر دانشگاه‌های وزارت علوم از جمله دانشگاه آزاد اسلامی، پیام نور و غیره را ندارد.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان دادند که نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی، پیش‌بینی‌کننده انگیزش تحصیلی آن‌ها می‌باشد؛ از این رو برای داشتن دانشجویانی با انگیزه و موفق در زمینه تحصیل و نیز فارغ‌التحصیلانی با مهارت مناسب در جهت اشتغال پس از فارغ‌التحصیلی لازم است تصمیم‌گیران امر از طریق

تقدیر و تشکر

مقاله حاضر برگرفته از پایان نامه کارشناسی مصوب (با کد طرح SRC-96-133) دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه می باشد. بدین وسیله از همکاری شایسته مسئولان آموزش و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه که پژوهشگران را در راستای انجام این مطالعه یاری نمودند، تشکر و قدردانی می گردد.

سازمان حمایت کننده

این مقاله برگرفته از پایان نامه مقطع کارشناسی می باشد که از سوی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه مورد حمایت مالی قرار گرفته است.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ گونه تضاد منافی را اعلام ننموده اند.

برنامه ریزی های مناسب در زمینه کاهش نگرانی های موجود نسبت به آینده شغلی و در نتیجه افزایش انگیزه تحصیلی در دانشجویان اقدام نموده و از هدررفت سرمایه های انسانی و معنوی کشور اجتناب نمایند؛ به ویژه آنکه هدف دانشگاه های علوم پزشکی، تربیت نیروهای ارائه دهنده خدمات سلامت است که با فعالیت متعهدانه و کارا در نظام سلامت و در نتیجه ارتقای سلامت جامعه بر رشد و توسعه کشور اثرگذار خواهد بود؛ بنابراین لحاظ نمودن موارد فوق در برنامه ریزی ها و تصمیم گیری های متولیان و مسئولان در سطح کلان کشور ضروری به نظر می رسد.

References:

1. Sajadi SK. Evaluation of laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in Kurdistan University of Medical Sciences, 2015. Zanko J Med Sci 2016;16(51):52-60. Link
2. Mehrabian F, Dadash Khah Z, Karimi Z. Attitude of environmental health students toward their discipline and future career in Guilan University of Medical Sciences. Res Med Educ 2012;4(1):43-8. Link
3. Aghaei A, Jalali D, Nazari F. The impact of group counseling on learning motivation, educational motivation, future education-job concerns and academic achievement of high school students in the learning process of chromo bolts. J Educ Stud 2011;2(3):25-1. Link
4. Borjali A. The survey of socio-psychological problems of working women. Counsel Culture Psychother 2018;9(33):1-19. Link
5. Roohi G, Asayesh H. Students' academic motivation in Golestan university of medical sciences. Iran J Med Educ 2012;12(3):152-9. Link
6. Shakibaei D, Iranfar S, Montazeri N, Rezaei M, Yari N. The degree of motivation of medical students towards their degree at different educational levels. Iran J Med Educ 2005;14(57):15-10. Link
7. Gharaaghaji N, Mirahadi M. Evaluating motivation and interest in choosing career or higher education study among radiology students in Tabriz University of Medical Sciences. Educ Dev Jundishapur 2014;5(2):148-55. Link
8. Mirnasab M, Moghaddasi M, Ehrampoosh M, Mohammadzadeh M, Karimi monjermooie H. Environmental health engineering students' attitudes toward their education program and career in Shahid Sadoughi university of medical sciences in 2015. J Shaheed Sadoughi Univ Med Sci 2016;1(11):43-50. Link
9. Alizadeh S, Namazi A, Sigarchian M. The midwifery students' opinion about their professional future. Educ Dev Jundishapur 2014;5(1):21-7. Link
10. Oudi D, Nasiriforg A, Pasban F, Kianfar S. Determining the effective factors on educational motivation in nursing students. Modern Care J 2006;3(1):9. Link

11. Afzali A, Aminhatami F. The role and status of internal and external academic motivation and academic engagement in predicting test anxiety of high school student. *Cogn Strateg Learn* 2018;6(11):175-91. Link
12. Bakhshandeh BM, Hakim A, Azimi N, Latifi SM, Ghalvandi H. Nursing students viewpoints about educational motivation and its related factors in Ahvaz Jundishapur University of medical sciences. *Res Med Educ* 2015;7(1):35-44. Link
13. Azad Y, Farahbakhsh K, Shafiabadi A, Bajestani HS, Rabiei M. The role of career selection skills on student motivation in Shahrekord University. *Culture Counsel* 2017;9(36):51-75. Link
14. Kashfi SM, Yazdankhah M, Sedaghat Z, Hajipour A. Educational motivation and some related factors in students of health and nutrition school in Shiraz university of medical sciences. *Dev Strateg Med Educ* 2017;4(2):50-9. Link
15. Akbari Booreng M. The role of the future career prospects in students' educational motivation of Birjand university of medical sciences. *J Med Educ Dev* 2015;10(2):138-49. Link
16. Sadeghinezhad M, Mazloom Khorasani M. Scientific elites' attitude to future career in Iran and its effect on tendency to migration. *J Soc Dev* 2018;12(3):7-28. Link
17. Banegas DL, Busleimán GI. Motivating factors in online language teacher education in southern Argentina. *Comp Educ* 2014;76:131-42. Link
18. Rajabi S. The study of variables reducing academic motivation of "persian language and literature" students. *Tran Learn Res* 2009;1(36):69-80. Link
19. Marzban A, Marzban H. Attitudes of nurse students toward their discipline and future career in Hormozgan university of medical sciences. *Dev Strateg Med Educ* 2018;5(2):14-24. Link
20. Khammarnia M, Shokohian F, Eskandari S, Kassani A, Setoodezadeh FA. Students' attitudes toward their education and job prospects in Zahedan health school in 2015. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2017;15(11):1003-14. Link
21. Moradi A, Kimiafar K, Marouzi P, Alizadeh S, Heravian Shandiz J. Attitude of optometry students towards their field of study and job prospects. *Future Med Educ J* 2017;7(4):20-5. Link
22. Ribeiro JS, Conceição C, Pereira J, Leone C, Mendonça P, Temido M, et al. Health Professionals moving to ... and from Portugal. *Health Policy* 2014;114(2-3):97-108. PMID: 23800606
23. Türel YK, Toraman M. The relationship between Internet addiction and academic success of secondary school students. *Anthropologist* 2015;20(1):2-8. Link
24. Komleh RM, Hosseini AF, Fata L, Mirhosseini F, Bigdeli S. Investigating the relationship between internet addiction and academic achievement of medical students (2013). *Iran J Health Saf Environ* 2016;3(2):528-34. Link
25. Kandemir M. Predictors of academic procrastination: coping with stress, internet addiction and academic motivation. *World Appl Sci J* 2014;32(5):930-8. Link
26. Ganji B, Tavakoli S, Baniasadi Shahr-e Babak F, Asadi S. Surveying the relationship between internet addiction and academic engagement of students. *Educ Strateg Med Sci* 2016;9(2):150-5. Link
27. Torres-Díaz JC. Internet use and academic success in university students / internet use and academic success in university students. *Comunicar Med Educ Res J* 2016;24(2):61-70. Link
28. Jolehar M, Farhadi S, Rahimikian A. First to third year student's motivation in dental school, Islamic Azad University of Tehran and its relationship with the relevant factors. *Res Dent Sci* 2018;15(1):49-55. Link
29. Ajam A, Jafari H, Mahram B, Ahanchian M. Studying the role of students' academic motivation and computer skills in their attitudes toward blended learning approach. *J N Appr Educ Admin* 2013;4(3):63-81. Link

30. Mobarak Abadi A, Shamsi M, Najafianzadeh M. Health student attitude towards their field of study and future career in health faculty of Arak University of Medical Sciences, Iran. *Strid Dev Med Educ* 2014;11(2):280-5. Link
31. The unemployment rate for the illiterate is 13.1 percent and for the illiterate is 4.6 percent. Islamic Republic News Agency. Available at: URL: <http://www.irna.ir/fa/News/82905685>; 2018. Link
32. Arian M, Bagher Oghazian M, Amini Z, Khosravipur A, Abaszadeh F. The relationship between internet addiction and social network with academic motivation in students, Bojnord University of Medical Science. *J Nurs Educ* 2018;7(2):62-9. Link
33. Hasanlou H, Khazaee-Pool M. The attitude of students toward their field of study and future career in Zanjan university of medical sciences–2016. *J Med Educ Dev* 2017; 10(25):25-34. Link
34. Daalmans MT, Vissia M, Kuijpers-Jagtman AM, Lagro-Janssen AL. What do dental students think about their future career practice? Differences between men and women. *Ned Tijdschr Tandheelkd* 2004;111(12):477-81. PMID: 15646682
35. Bakhshandeh BM, Hakim A, Azimi N, Latifi SM, Ghalvandi H. Nursing students viewpoints about educational motivation and its related factors in Ahvaz Jundishapur University of medical sciences. *Res Med Educ* 2015;7(1):35-44. Link
36. Gottfried AE, Fleming JS, Gottfried AW. Continuity of academic intrinsic motivation from childhood through late adolescence: a longitudinal study. *J Educ Psychol* 2001;93(1):3-13. Link